

Socialister, feminister, 1 maj-frirare!

Vi står här på 1 maj, mitt i Hällefors centrum, så nära ett torg vi kommer här i tätorten. När vi rör oss i det offentliga rummet tänker vi nog inte så ofta på det, men betydelsen av det offentliga rummet och av gemensamma mötesplatser kan inte underskattas. Här har just torgen en unik funktion.

Tänk vilken makt och påverkan de som får uppdraget att planera och rita våra offentliga miljöer har. Det handlar om stadsarkitekter, samhällsplanerare och liknande yrkesgrupper. Deras arbete kommer påverka hur vi rör oss i det offentliga i form av trafikströmmar, promenadstråk och gångvägar; det påverkar var vi lämnar våra barn på dagis, var vi går i skola, hur barnen tar sig till skolan, att de gör det på ett säkert sätt och att de är säkra på skolgården, att barnen får sina behov och sin kreativitet tillgodosedda genom lekplatser, fotbollsplaner, bibliotek och kulturskola och är säkra och trygga även på vägen till och också på dessa ställen, det kommer påverka hur vi tar oss till jobbet, var vi handlar vår mat och var och hur vi möts. Det kommer helt enkelt påverka förutsättningarna för vilka slags möten mellan människor som kan ske.

Deras arbete kommer påverka om kvinnor och flickor känner sig säkra eller inte utomhus, även kvällstid – KAMRATER, att kunna röra sig fritt är en rättighet som inte ska inskränkas vare sig genom utestängning från det offentliga rummet eller på grund av oro att passera vissa platser.

Sammanfattningsvis kan vi säga att de som planerar och ritar våra offentliga miljöer påverkar hur socialt hållbart vårt lokalsamhälle är och vilka förutsättningar detta lokalsamhälle skapar för en fungerande demokratiskt samvaro mellan invånarna.

Och när vi tänker på dessa yrkesgruppers påverkan, tänk då på vilken makt de som faktiskt fattar besluten över utformningen av vårt offentliga rum har. Det är just därför som det är så oerhört viktigt att besluten är välgrundade, väl förberedda och att de har föregåtts av en process med största möjliga deltagande och inflytande från dem som ska använda och vistas i dessa offentliga miljöer, alltså invånarna och medborgarna.

Därför är samhällsplanering och markanvändning hårt reglerade och lagstyrda områden, för att skydda medborgarnas intressen i dessa avgörande frågor. Och det är därför större beslut inom samhällsplaneringsområdet runt om i landets kommuner, regioner och på statlig nivå vanligtvis brukar föregås av genomgripande medborgardialoger.

Därmed är det dags att vända blicken mot vår egen kommun, vårt eget Hällefors, som just nu är inne i en stor samhällsbyggande process – hur ser det ut här?

Den politiska majoriteten med S och M i spetsen tog i vintras beslut om centralisera barnomsorgen i Hällefors, alltså att slå ihop förskolorna till en stor förskola i Lärkan och lägga ner de avdelningar som idag är placerade nära där folk bor. Beslutet togs före medborgarna engagerades i en dialog. Nu när beslutet redan är fattat ska kommunen göra en offentlig utställning om förskolan i Hällefors. Det är så dags!

Den politiska majoriteten drev nyligen igenom i kommunstyrelsen att flytta kommunhuset till Formens hus. Frågan har inte släppts upp till det högst beslutande organet i kommunen, nämligen kommunfullmäktige, där de beslutsfattare som är direktvalda av medborgarna sitter. Nu när beslutet är fattat ska det inledas en medborgardialog om utformningen av centrum. Det är ju så dags!

Den politiska majoriteten har också beslutat att bygga ett resecenter i Hällefors. I samband med det utökas spåren så att tågen kan öka hastigheten genom Hällefors och fler och större godståg kan gå. Nu är oron att långa godståg enligt Trafikverket kan bli stående i upp till 30 minuter i väntan på spårbyte och mötande trafik. Det kommer betyda att bommarna hålls nere denna tid vilket delar av centrum i två delar. Därmed är det ett beslut som styr förutsättningarna för hur det framtida trafikmönstret i Hällefors kommer se ut.

Ett annat ärende som nu ska upp i kommunstyrelsen är byggandet av ett affärsområde runt det blivande resecentret. Det anmärkningsvärda är att samtliga nämnda beslut har fattats eller kommer fattas strax före den

översiktsplan är gjord som ska vara klar i slutet av 2016 och före den medborgardialog som är en del av översiktsplanearbetet har inletts.

Historiskt låg centrum nere vid bruket, sedan flyttades det till området runt järnvägsstationen, för att sedan placeras där vi nu står. Som det nu ser ut leder högerstyrets beslut till att centrum i Hällefors flyttas ytterligare en gång till andra sidan järnvägen. Det är ingen liten fråga som kan tonas ned.

Att kommuner ska ha en översiktsplan är lagstadgat. Kommuner måste kunna uppvisa långsiktiga och strategiska planer för vatten- och markanvändning och samhällsbyggnad. I ÖP:n ska alltså framgå var man kan bygga, hur man ska bygga och vilka prioriteringar och mål man har med detta.

Målsättningarna kan vara ekologisk hållbarhet i form av smarta transporter, minskad energiförbrukning och effektiv materialåtervinning; socialt hållbart lokalsamhälle med tillgängliga och trygga miljöer, arenor för människor att mötas och möjligheter att engagera sig och utöva sina intressen. Målsättningar kan också vara att skapa förutsättningar för lokala företagare att växa, ökad sysselsättning och tryggare kommunal ekonomi.

Poängen är att alla olika delar av samhällsplaneringen hänger ihop och påverkar varandra. Därmed behövs en övergripande strategi utifrån den demokratiskt beslutade viljeriktningen – denna strategi är ÖP:n, och medborgarna ska involveras i ett tidigt skede i arbetet med att ta fram denna. Den politiska majoriteten i Hällefors har ställt detta på huvudet när man först fattar detaljbeslut som sedan kommer styra förutsättningarna och begränsa möjligheterna i ÖP-arbetet. Medborgardialogen som då sker blir endast en chimär, ett alibi – ja, närmast ett hån.

ÖP:n är ett sätt att reglera att politiken har en tydlig plan som skapar långsiktighet och kontinuitet så att det fattas välgrundade och demokratiskt förankrade beslut.

Men vad är då grunden bakom de stora beslut som nu redan fattats i förtid?

Bygget av Lärkan fattades på uppmaning från SBO, statens bostadsomvandlingsprogram, om att de skulle sälja Lärkan om inte kommunen antog erbjudandet om utbyggnad. Ett rent ekonomiskt och

byggnadstekniskt beslut som kommer styra barnomsorgens utformning i Hällefors i generationer.

När det gäller kommunhuset har tjänstemännen varit väldigt tydliga till politiken med att de fått uppdraget att titta på lokalresursbehovet ur ett ekonomiskt perspektiv, och att det är politikens uppgift att komma med visionerna och de politiska målsättningarna. Ganska självklart kan tyckas.

Men majoritetens företrädare gömmer sig bakom tjänstemännens ekonomiska bedömningar och har inte velat komma ut i ljuset med sina politiska idéer. Finns de ens, undrar man.

Kontentan, **mötesdeltagare**, är att den politiska majoriteten fattar beslut som brandkåren släcker bränder. Man fixar lite här och där när man är av nöden tvungen, och inte utifrån ett helhetsperspektiv. Beslut som i slutänden påverkar helheten utan att man har kontroll över konsekvenserna. Det är inte ett kompetent, seriöst och förtroendeingivande styre.

Denna stora framtidsfråga, utformningen av Hällefors centrum, hittills endast är behandlad ur ekonomiskt perspektiv utan att detta sätts i relation till en politisk vilja och idé. Samt att medborgarna inte har fått komma in i ett tidigt skede i processen.

Det politiken behöver tala om är ju vad vi vill med vårt gemensamma centrum i Hällefors. Och alla som bor i Hällefors kommun måste få chansen att involveras och bli delaktiga i diskussionen och visionerna.

1 maj-firare! Vad vill då Vänsterpartiet med Hällefors centrum, förutom att former och arenor för en medborgardialog måste hittas snarast, helst igår.

Jo, vår ingång i processen är att vårt centrum inte mår bra av att glesas ut ännu mer. För att skapa atmosfär, torgkänsla och bli en självklar mötesplats tycker vi tvärtom att det bör förtätas.

Jag var inledningsvis inne på betydelsen av torg. Hällefors har inget riktigt torg. Den del av centrum som har störst förutsättningar att formas till ett framtida torg i Hällefors är den plats där vi nu befinner oss, inramat av Kommunhuset, Godtemplargården, Folkhets hus och Kulturskolans lokaler

och dagligvarubutikerna på denna sida och det gamla fina Alexanders hus.

Mötesdeltagare! En satsning på ett torg är också en satsning på det lokala näringslivet och för ett hållbart samhälle. För liberaler och Moderater är det tabu att tala om att vi med politik – d.v.s. med demokratiska beslut – kan styra hur människor konsumerar och göra sin inköp. Den s.k. fria marknaden går före demokratiska principer. Men som socialister vet vi att ingen människa är en ö och att vi formas av det samhälle vi lever i, liksom att vi också är med och formar samhället. Dessa två saker hänger ihop. Om vi vill att Hälleforsarna i högre utsträckning ska handla lokalt och göra sina inköp i Hällefors är ett levande centrum och inbjudande torg av stor betydelse. Det skulle stärka köpmännen i Hällefors i konkurrensen med dem i vår omgivning, skapa arbete och gynna vår miljö. Kamrater, för vänsterpartiet är näringspolitik och miljöpolitik aldrig två skilda ting!

Därmed ska kommunhuset vara kvar. I den praktiska frågan om kommunhuset och Formens hus ser vi det som så, att vi har ett hus som är byggt och utformat för att vara kommunhus och kontorslokal – kommunhuset – och ett hus som inte alls är anpassat för sådan verksamhet – Formens hus.

Men vi har behov av Formens hus. Ett behov som sträcker sig längre än det vi hört från den politiska ledningen, något i stil med *Vi kan inte sälja Formens hus på grund av EU-stödet vi fått för att bygga det, och då måste vi använda det.*

Vänsterpartiet ser ett stort behov för ett medborgarnas hus med många viktiga funktioner att fylla som mötesplats för många olika verksamheter som kan dra nytta av utbyte med varandra och av delade resurser: föreningar och bildningsverksamhet, ensamföretagare och nystartade, kulturutövare och konstnärer, o.s.v.

Rent praktiskt vill vi utifrån rådande läge hantera frågan så att den beslutade investeringen i Formens hus genomförs men att den styrs om till att skapa ett tillfälligt kommunhus, som när det ordinarie kommunhuset är rustat kan ställas om till medborgarhus. Kommunhuset ska under tiden långsamt rustas i den takt som ekonomin kräver, 5-6 år. Alltsammans med

sikte på båda husens långsiktiga funktion i den helhet som är Hällefors centrum och Hällefors kommun.

Utformningen av detta ska inte styras av kortsiktiga ekonomiska siffror och lösryckta beslut utan behandlas så seriöst som invånarna i Hällefors förtjänar.

Kamrater! Våra allmänna platser och gemensamma utrymmen formar vilket slags lokalsamhälle vi lever i. Den socialistiska arbetarrörelsen har alltid kämpat för att alla individer ska kunna ta plats som delaktig medborgare i samhällslivet, även om man inte äger stort kapital eller sitter på toppositioner. Det var därför det var så viktigt att arbetarna skulle ha rätt till bildning och organisationsfrihet – för att kunna vara med och forma det samhälle de levde i och ta makten istället för att bli undanskuffade av de styrande. Och vi har gjort enorma framsteg på detta område över historisk tid om vi jämför med 1800-talet och 1900-talets inledning. Det vore beklämmande om vi skulle ta ett steg tillbaka här och nu i frågan om framtidens Hällefors centrum. Det här är rättigheter som hela tiden måste återerövrats och här har Vänstern, ja alla vi som står här nu, ett stort ansvar. Makt är inget man får, det är något man tar. Det är dags att frågan om framtidens hällefors centrum och hällefors torg lyfts på allvar, blir en stor folkbildningskampanj och medborgerlig dialog och debatt. Medborgarnas röster måste bli hörda. **Vänner**, det är dags att ta makten över framtiden!

Johan Stolpen, 1 maj 2015